

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

Περὶ τοῦ ἐκ Κρήτης ἀνωνύμου παιδὸς
τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μαρτυρήσαντος
(κατ' Ἰούλιον τοῦ 1810)

Υ Π Ο

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΔΗΜ. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ, Μ. Th.

Βοηθοῦ ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος (1983) ὁ γράφων, ἐκπληρῶν ἐπιθυμίαν τοῦ μακαριστοῦ πνευματικοῦ πατρὸς του ἀειμνήστου Μητροπολίτου πρώην Καναδᾶ Ἀνατολίου († 26 Ἰουνίου 1976), ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ περιοδικῷ «Θεολογία»¹ μελέτην με τίτλον: «Ἀνωνυμος παῖς ἐκ Κρήτης μαρτυρήσας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ (κατ' Ἰούλιον τοῦ 1810). Ἐν ἀγιολογικὸν σημεῖωμα τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Θεοφίλου Γ'»².

Ἡ ἐν λόγῳ μελέτη εἶχε κατατεθῆ εἰς τὸ περιοδικὸν «Θεολογία» πρὸς δημοσίευσιν κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1981 καὶ εἶχεν ἤδη ὀλοκληρωθῆ ἢ ἐκτύπωσις αὐτῆς (Δεκέμβριος 1983) ὅτε ὁ γράφων ἔλαβε γνῶσιν μελέτης σχετικῆς πρὸς τὸν Ἀνωνυμον Νεομάρτυρα, τοῦ σεβ. καθηγητοῦ κ. Νικολάου Β. Τωμαδάκη, με τίτλον: «Un neomartire cretese anonimo in Alessandria d' Egitto (1811) e una nota agiografica del Patriarca Teofilo»³, διὸ καὶ δὲν ἤτο ἀντικειμενικῶς δυνατὸν νὰ ἀναφερθῆ τότε εἰς αὐτήν. Τοῦτο ἐσημείωσαμεν ἐν τῷ Ἀνατύπῳ⁴ τῆς ἡμετέρας μελέτης με τὴν παρατήρησιν ὅτι

1. Τόμ. ΝΔ' (1983), τεύχ. Δ', σελ. 868-883 (Ἀνάτυπον: Ἀθῆναι 1983, [σελ. 868-883], σελ. 22).

2. Τὸ κείμενον τοῦ σημειώματος τοῦ Πατριάρχου Θεοφίλου ἐξεδόθη τὸ α' ὑπὸ ΠΑΓΩΝΗ Κ., Ἀνέκδοτα σημειώματα Θεοφίλου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, ἐν «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος», τόμ. Ζ' (1911), σελ. 349-350 καὶ μετὰ 29 ἀκριβῶς ἔτη τὸ β' ὑπὸ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ ΕΥΓΕΝΙΟΥ, Τέσσαρα σημειώματα Θεοφίλου Β' (sic) Ἀλεξανδρείας (1805-1925), ἐν «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος», τόμ. ΚΘ' (1930), σελ. 103-104.

3. Ἡ ἐν λόγῳ μελέτη τοῦ κ. ΤΩΜΑΔΑΚΗ (ἐν τοῖς ἐξῆς: Anonimo) περιλαμβάνεται εἰς τὸν πρὸς τιμὴν τῶν BAUDOIN DE GRAIFFIER καὶ FRANÇOIS HALKIN ἐκδοθέντα τόμον τοῦ περιοδικοῦ «Analecta Bollandiana» [Mélanges offerts à Baudouin de GAIFFIER et François HALKIN], τόμ. 100 (1982), σελ. 737-740.

4. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΔΗΜ., Ἀνωνυμος παῖς ἐκ Κρήτης μαρ-

τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Τωμαδάκη σημειούμενον ὡς ἔτος μαρτυρίου τοῦ ἀγ. Παιδὸς (1811), δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸ ἐν τῷ σημειώματι τοῦ Πατριάρχου Θεοφίλου ρητῶς ἀναφερόμενον ἔτος (1810)⁵.

Πρὸ τῆς ἀνωτέρω μελέτης ὁ σεβ. διδάσκαλος εἶχεν ἀσχοληθῆ μετὸν ἐν λόγῳ Νεομάρτυρα εἰς ἐργασίαν του μετὶ τίτλον: «Κρῆτες Νεομάρτυρες»⁶, τὴν ὁποίαν διαιρεῖ εἰς τέσσαρα μέρη ὡς ἀκολούθως: Α'. "Άγνωστος καὶ ἀνώνυμος νεομάρτυς Κρῆς εἰς Αἴγυπτον (1811)⁷. Β'. Τὸ σημείωμα τοῦ Πατριάρχου Θεοφίλου (1811)⁸. Γ'. Ἀωνύμου, εἰς ἀνώνυμον νεομάρτυρα⁹. Δ'. Ἐπίμετρον: Διατί ὁ Πάσλευ λέγει τοὺς Τέσσαρας Μάρτυρας Κουρμούλιδες»¹⁰. Καὶ εἰς μὲν τὸ Α' μέρος τῆς μελέτης του ὁ κ. Τωμαδάκης ποιεῖται λόγον, ἐν ἄκρᾳ συντομίᾳ, περὶ: α) τῶν Μαρτύρων τῆς πίστεως, «οἱ ὅποιοι ἀναγονται εἰς τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ Χριστιανισμοῦ, δηλαδὴ ἐμαρτύρησαν κατὰ τοὺς διωγμούς»¹¹. β) τῶν νεοφανῶν μαρτύρων «κατὰ τὴν εἰκονομαχικὴν περίοδον (-842 μ.Χ.), ὡς καὶ πολλοὺς στρατιωτικoὺς, ἐκτελεσθέντας ἢ πεσόντας κατὰ τοὺς πολέμους τῶν Βυζαντινῶν κατὰ τῶν Βουλγάρων, Ἀράβων

τυρήσας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ (κατ' Ἰούλιον τοῦ 1810). «Ἐν ἀγιολογικὸν σημείωμα τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Θεοφίλου Γ'. (Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ Περιοδικοῦ «Θεολογία»), Ἀθῆναι 1983, σελ. (882) 21, ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ.

5. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΔΗΜ., ἐνθ' ἀνωτ., σελ. (882) 21, ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Βλ. καὶ ΠΑΓΩΝΗ Κ., ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 349 καὶ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ ΕΥΓΕΝΙΟΥ, ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 103.

6. ΤΩΜΑΔΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β., Κρῆτες Νεομάρτυρες, ἐν «Προμηθεὺς ὁ Πυρφόρος» [=Διμηναῖο Περιοδικό. Ἰδρυτής: Γεώργιος Φ. Δαφέρμος. Περίοδος Α'. Ρέθυμνον 1925-1941. Ἐκδότης: Ἐλευθέριος Γ. Δαφέρμος. Περίοδος Β'. Ἀθήνα 1977], τόμ. 4 (1980), τεύχος 22, Νοέμβριος-Δεκέμβριος, σελ. 323-326 (ἐν τοῖς ἐξῆς: Νεομάρτυρες). Τὴν μελέτην ταύτην μοὶ ἔδωκεν ὁ σεβ. διδάσκαλος κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν μου εἰς τό. ὡς «ΣΤΟΥΔΙΟΝ» (3-4-1984) δυνάμενον νὰ χαρακτηρισθῆ, περίφημον Σπουδαστήριόν του κατὰ τὴν ὁδὸν Ἀσκληπιοῦ ἀρ. 67. Τὰς περὶ τῶν Νεομαρτύρων μελέτας τοῦ κ. Τωμαδάκη (μέχρι τοῦ ἔτους 1979) βλ. ἐν (Η ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΤΗΣ «ΑΘΗΝΑΣ»), (ἐκδ.), Νικόλαος Β. Τωμαδάκης. Βιογραφικὸν Σημείωμα καὶ ἀναγραφὴ δημοσιευμάτων, ἐν «Ἀθηνᾶ» [«Λειμωνάριον». Τιμητικὴ προσφορὰ τῷ Καθηγητῇ Νικολάῳ Β. Τωμαδάκῃ, Προέδρῳ τῆς (ἐν Ἀθήναις Ἐπιστημονικῆς) Ἐταιρείας καὶ Διευθυντῇ τοῦ Περιοδικοῦ αὐτῆς], τόμ. ΟΓ'-ΟΔ' (1972-1973), σελ. ιζ'-ρβ'. (Ἀνάτυπον: Ἐν Ἀθήναις 1973). ΤΩΜΑΔΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β., Συμπληρωματικὴ ἀναγραφὴ δημοσιευμάτων (Πρβλ. «Ἀθηνᾶ», ΟΓ'-ΟΔ', 1973, σσ. κη'-ρβ') συνταχθεῖσα ὑπὸ τοῦ συγγραφέως αὐτῶν, ἐν «Ἀθηνᾶ», τόμ. ΟΖ' (1979), σελ. α'-ιστ' (Ἀνάτυπον: Ἐν Ἀθήναις 1979).

7. ΤΩΜΑΔΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β., Νεομάρτυρες, σελ. 323-324.

8. ΤΩΜΑΔΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β., ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 324-325.

9. ΤΩΜΑΔΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β., ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 325.

10. ΤΩΜΑΔΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β., ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 326.

11. ΤΩΜΑΔΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β., ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 323. Πρβλ. καὶ ΤΟΜΑΔΑΚΙΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Β., Ἀνωνυμ., σελ. 737.

καὶ Τούρκων»¹² καὶ γ) περὶ τοῦ πλήθους τῶν νεομαρτύρων, οἱ ὁποῖοι ἐμαρτύρησαν κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως τουρκοκρατίαν, ἄνθρωποι ἄπλοῖ οἱ περισσότεροι, οἱ ὁποῖοι θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπιβιώσουν ἂν ἐξιλαμίζοντο»¹³.

12. ΤΩΜΑΔΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β., Νεομάρτυρες, σελ. 323. Πρβλ. καὶ TOMADAKIS NIKOLAOS B., Anonimo, σελ. 737.

13. ΤΩΜΑΔΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β., Νεομάρτυρες, σελ. 323. Πρβλ. καὶ TOMADAKIS NIKOLAOS B., Anonimo, σελ. 737. ΤΩΜΑΔΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β., Οἱ Νεομάρτυρες τοῦ Βυζαντίου καὶ ἡ Ὀσιομάρτυς Φιλοθέη Μπενιζέλου ἢ Ἀθηναία († 19 Φεβρουαρίου 1589), ἐν ᾿Επιστημονικῇ Ἐπετηρὶς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Περίοδος Β', τόμ. ΚΑ' (1970-1971), σελ. 11-17. Διὰ τὸ φαινόμενον τῶν ἐξιλαμισμῶν τῶν Χριστιανῶν βλ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΙΩΑΝ. Ε., Σχεδιάγραμμα περὶ τῶν Νεομαρτύρων, ἐν «Μνήμη 1821». Ἀφιέρωμα εἰς τὴν Ἐθνικὴν Παλιγγενεσίαν ἐπὶ τῆ 150ῆ Ἐπετείῳ [=Ἀριστοτέλειον Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης. Ἐπιστημονικῇ Ἐπετηρὶς Θεολογικῆς Σχολῆς. Παράρτημα Ἀρ. 9, τοῦ ΙΣΤ' Τόμου], Θεσσαλονίκη 1971, σελ. 9-61. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΠΟΣΤ. Ε., Τὰ αἶτια τοῦ ἐξιλαμισμού στὶς ἐλληνικὰς χῶρας κατὰ τὴ διάρκειαν τῆς τουρκοκρατίας, ἐν «Χριστιανικὸ Συμπόσιον» [=Ἐτησίαν ἔκδοσιν Χριστιανικοῦ στοχασμοῦ καὶ τέχνης. Διευθυντής, Κώστας Ε. Τσιρόπουλος], τόμ. ΣΤ' (1971), σελ. 32-35. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, Ἱστορία τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ, τόμ. Α', Θεσσαλονίκη 1974², σελ. 122-126· τόμ. Β', Θεσσαλονίκη 1976², σελ. 51-73. ΒΟΓΙΑΤΖΙΔΟΥ Ι. Κ., Ἱστορικαὶ μελέται. Τόμος Α'. Α. Ἐκτουρκισμὸς καὶ ἐξιλαμισμὸς τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὸν Μεσαίωνα, ἐν «Ἐπιστημονικῇ Ἐπετηρὶς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης», τόμ. Β' (1932), σελ. 95-152. CONSTANTELOS D. J., The 'Neomartyrs' as evidence for methods and motives leading to conversion and martyrdom in the Ottoman Empire, ἐν «The Greek Orthodox Theological Review», τόμ. XXIII (1978), σελ. 216-234. GUILLOU A. — BURGARELLA F. — BAUSANI A., L'Impero bizantino e l'islamismo (Nuova storia universale d. popoli e d. civiltà, Vol. 6,1). [=Unione tipografico-editrice Torinese], Torino 1981. ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ Ι., Οἱ Κρυπτοχριστιανοὶ τῆς Σπαθίας (Ἀρχὲς 18ου αἰ.—1912), (=Ἐταιρεία Ἑπειρωτικῶν Μελετῶν — Ἰδρυμα Μελετῶν Ἰονίου καὶ Ἀδριατικοῦ Χώρου, ἀρ. 5), Ἰωάννινα 1979, σελ. 15-40. ΚΙΤΡΟΜΗΛΙΔΗ ΠΑΣΧ. Μ., Ὁ ἐξιλαμισμὸς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ οἱ ἱστορικὲς καταβολὲς τῶν ἐλληνοτουρκικῶν σχέσεων, ἐν «Μικρασιατικὰ Χρονικά», τόμ. ΙΣΤ' (1975), σελ. 318-337. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, Ἐκ τῶν καταλοίπων ΙΑ'. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία. Γενικὴ Ἱστορικὴ ἐπισκόπησις. Ἐπιμελεῖα Γρηγορίου Παπαμιχαήλ [=Βιβλιοθήκη Ἀποστολικῆς Διακονίας 43], Ἐν Ἀθήναις 1954, σελ. 136-152. PERANTONIS I. M., The Concept of Mission and the Neomartyrs of Ottoman Stock, Athens 1968. ΠΕΡΑΝΤΩΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ Μ., Τὰ αἶτια καὶ αἱ ἀφορμαὶ τοῦ μαρτυρίου τῶν Νεομαρτύρων, ἐν «Θεολογία», τόμ. ΜΒ' (1971), σελ. 129-138. ΤΩΜΑΔΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β., Προβλήματα τῆς ἐν Κρήτῃ ἀραβοκρατίας (826-961 μ.Χ.), ἐν ᾿Επετηρὶς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν, τόμ. 30 (1960-1961), σελ. 1-38. ΧΙΔΙΡΟΓΛΟΥ Π., Ἐξιλαμισμοὶ στὴν Κρήτη, ἐν Ἀπεπραγμένα τοῦ Δ' Διεθνοῦς Κρητο-

Εἰς ἀμφοτέρας τὰς μελέτας του ὁ κ. Τωμαδάκης (Β' μέρος τῆς β') δημοσιεύει καὶ σχολιάζει — παραλαμβάνων ἀπὸ τὸν πρῶτον ἐκδότην του Κ. Παγώνην¹⁴ — τὸ ἀγιολογικὸν περὶ τοῦ Νεομάρτυρος σημείωμα τοῦ ἀλλοθινοῦ "Ἕλληνας ἱεράρχου"¹⁵, Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Θεοφίλου Γ', γράφων μεταξὺ τῶν ἄλλων διὰ τὸν «θαρραλέον Κρητικόν»¹⁶, ὁ ὁποῖος «ἐπροτίμησε τὴν ἀγχόνην ἀπὸ τὴν περιτομήν»¹⁷: «Un giovane Cretese, forse illetterato, ingenuo, povero, però ardente patriota e Cristiano; abbandonò la patria, la famiglia, la vita, la gioventù, ma non la fede e con la fede la sua nazionalità»¹⁸ καὶ ὁ ὁποῖος «non ha Chiesa, non sacra imagine, nemento nome»¹⁹ ἀλλὰ «il suo nome lo sa Iddio»²⁰, ὑψῶν, ὡς σημειοῖ, τὰς μελέτας του, κατὰ τὸ γραφικὸν «Τῷ ἀγνώστῳ Θεῷ», ὡς «ταπεινὸν βωμὸν Τῷ ἀγνώστῳ Κρητὶ Νεομάρτυρι»²¹.

Ἐν τῷ Γ' μέρει τῆς μελέτης «Κρήτες Νεομάρτυρες»²², ὁ κ. Τωμαδάκης δημοσιεύει ἐκ τοῦ ἀρχείου του²³ τὰ ὡς ἀκολούθως ἔχοντα²⁴ τρία τροπάρια

λογοικουῦ Συνεδρίου (Αὔγ./Σεπτ. 1976), τόμ. Γ', Ἀθῆναι 1981, σελ. 336-350. VRIONIS SPEROS, Jr., *The Decline of Medieval Hellenism in Asia Minor and the Process of Islamization from the Eleventh through the Fifteenth Century*, Berkeley-Los Angeles-London [=University of California Press], 1971, σελ. 351-402. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, *Nomadization and Islamization in Asia Minor*, ἐν «Dumbarton Oaks Papers», τόμ. 29 (1975), σελ. 41-71.

14. ΠΑΓΩΝΗ Κ., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 349-350.

15. ΤΩΜΑΔΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β., Νεομάρτυρες, σελ. 324. Εἰς τὴν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ μελέτῃ παρατιθεμένην βιβλιογραφίαν περὶ τοῦ Πατριάρχου Θεοφίλου, σελ. [869-870] 8-9, προσθετέα καὶ: ΜΟΣΧΟΝΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ, Συμβολὴ καὶ συμπαράστασις τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν Ἀγῶνα τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας τοῦ 1821, ἐν «Θεολογία», τόμ. ΜΒ' (1971), σελ. 187-206. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ ΘΕΟΦΙΛΟΥ Ν., Ἀρχιμανδρίτου, Μάρτυρες καὶ ἀγωνισταὶ Ἱεράρχαι τῆς Ἑλληνικῆς Ἐθνεγεσίας 1821-1829. Τόμος Β'. Συμβολὴ εἰς τὴν νεωτέραν Ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, Ἀθῆναι 1972, σελ. 19-73.

16. ΤΩΜΑΔΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 323.

17. ΤΩΜΑΔΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 324.

18. ΤΟΜΑΔΑΚΙΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Β., Anonimo, σελ. 739.

19. ΤΟΜΑΔΑΚΙΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Β., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 740.

20. ΤΟΜΑΔΑΚΙΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Β., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 740.

21. ΤΩΜΑΔΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β., Νεομάρτυρες, σελ. 324.

22. ΤΩΜΑΔΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 325.

23. ΤΩΜΑΔΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 325, σημ. 1, ἐνθα σημειοῖ: «ἐυρέθησαν μεταξὺ τῶν ἀπὸ δεκαετηρίδων προπολεμικῶν μου ἀρχείων. Δὲν ἐνθυμοῦμαι τὸν ἄτεχνον συντάκτην των. Πιθανὸν ἀποτελοῦν μέρος Ἀκολούθιας».

24. ΤΩΜΑΔΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β., Ὁ γράφων περιγράφει — Μεταγράφεται ὡς εἶναι, ἐν «Ἐπιστημονικῇ Ἐπετηρίδι τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς

(δύο ιδιόμελα και Ἐπολυτίκιον) «Ἄνωνύμου, εἰς ἄνωνυμον Νεομάρτυρα»
καὶ τὸν στίχον:

«Τὸν ἄνωνυμον ἕδω νεομάρτυρα Κρήτα».

Ἰδιόμελα:

Δόξα.

Ἄδελον τὸ σὸν ὄνομα, καὶ ἄμμος ἢ αἰγυπτία
κατεκάλυψε τὸ σκήνωμα, ἀλλ' ὁ χρόνος οὐκ ἠμαύρωσε
παρ' ἡμῖν τὰ γενόμενα, νεομάρτυς Ἄγνωστε!
Σὺ δὲ συναγάλλει μετὰ πολλῶν νεοφανῶν
μαρτύρων τοῦ νέφους, ἐν τῷ δοξάζειν τὸν ἀθλοθέτην Χριστόν.

Καὶ νῦν,

Τίς σου τὴν νεότητα καὶ τὸ ἀδάμαστον θάρρος
οὐ θαυμάσει, τῆς Κρήτης θρέμμα καὶ καύχημα;
Τίς οὐ δοξάσει τὸν δοξάσαντά σε Κύριον,
ὅς σε ἐνεφύχωσεν εἰς τὴν βεβαίαν ὁμολογίαν;
Δέου ὑπὲρ ἡμῶν τῶν τιμώντων τὴν μνήμην σου.

Ἐπολυτίκιον.

Πρὸς: Τὸν Συνάναρχον Λόγον.

Τὸν Ἄνωνυμον Μάρτυρα πάντες τιμήσωμεν,
τὸν ἐν Κρήτῃ τεχθέντα καὶ εἰς Αἰγύπτου τὴν γῆν
ἐλθόντα, ἵνα τιμίως κερδήσῃ τὰ πρὸς ζωὴν.
Ὅτι στερεῶς ἀντεστάθῃ εἰς ἄτιμον ἀπίστου ἐπιβουλήν.
ἐλόμενος ἀγχόνην καὶ μαρτύριον τοῦ ἀτίμου ἐπιβιώσαι.

Εἰς τὸ Ἐπίμετρον (Δ' μέρος) τῆς μελέτης τοῦ ὁ κ. Γωμαδάκης²⁵, ὡς
καὶ ἀνωτέρω ἐσημειώθη, διευκρινίζει: «Διατὶ ὁ Πάσλεϋ λέγει τοὺς Τέσσαρας
μάρτυρας Κουρμούληδες».

Εὐχαριστῶ καὶ ἐντεῦθεν τὸν κ. Νικόλαον Β. Γωμαδάκη, διότι ἔδωκεν
εἰς ἐμὲ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀσχοληθῶ τὸ δεύτερον μετὰ τὸν ἅγιον Παῖδα, τὸν ἐν
Ἀλεξανδρείᾳ κατὰ τὸ ἔτος 1810 μαρτυρήσαντα.

τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν», Περίοδος Β', τόμος ΚΓ' (1972-1973), σελ.
17-20.

25. ΓΩΜΑΔΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β., Νεομάρτυρες, σελ. 326.